

TEATAJA

Haaslava valla infoleht

Nr 10 (77) oktoober 2000

Maakonnajuhid lasteaias

Neljapäeval, 12. oktoobril viibisid Roiu lasteaia "Kukupai" lahtiste uste päeval maavanem Jaan Õunapuu ja Tartumaa Omavalitsuste Liidu juhatuse esimees Aivar Soop. Kiitvaid sõnu öeldi nii ehitajate kui lastesõbraliku täispuidust mööbli kohta.

Tunnustust vääriskorraldajatele ja vallavolikogu julge otsus võtta lasteaia remontöödeks laenu. Positiivseks hinnati ka lasteaia-kohtade arvu suurendamist ja kahe uue töökoha loomist.

Külalised kinkisid lasteaiale kella.

Maavanem ja omavalitsusliidu juhatuse esimees lubasid uuesti tulla jõulukuul Roiu päevakeskuse avamisele.

Koit Prants,
vallavanem

J. Loosti foto

Vajad tuge? Ütle meile!

Sotsiaaltöö on arenev valdkond ja mõeldud inimesele, perele, kes vajab emotsionaalset ja ka füüsilist toetust ja tuge.

Õnnetused ja haigused, mis on meid ootamatult tabanud, muudavad meid kinniseks, enesest tõmbunuks, meid valdab süü ja kahjutunne. Tihti oleme kaotanud usu endasse, kogu edaspidine tegevus tundub mõtetu ja lootusetu. Tundub, et varasematest kogemustest ja käitumisviisidest ei piisa toimetulekuks pärast mingit ootamatut sündmust kujunenud uues olukorras.

Kindlasti aitaks vestlusringides ja eneseabigruppides osalemine ja seal kuuldu kaasa oma probleemide mõistmisele ja oskusele tegelda ise oma prob-

leemidega, mõelda need läbi ja leida just see viis, mis kõige paremini sobib.

Vestlusringide ja koolituse eesmärgiks on puuetega inimeste, nende pereliikmete julgustamine, kohanemisvõime parandamine, suhtlemisjulguse suurendamine, uute eneseteostusvõimaluste leidmine ja vaimse vormi tõstmine.

Töö toimub individuaal- ja grupivestluste, arutluste ja treeningute vormis.

Grupiõppeprogrammis osalemine võimaldab luua kontakte sarnaste kogemustega peredega ja üksikisikutega ning aitada kaasa eneseabigruppide loomisele.

Inimene areneb läbi positiivsete eelduste, läbi hea. Sel-

leks vajab ta elamisrõõmu, toetatavat sotsiaalset ümbrust, suhete soojust ja julgustust.

Raskes olukorras, kuhu oled sattunud, vajad Sa abi. Millist abi ja kellelt Sa abi loodad? Seda oskad ainult Sina meile öelda.

Puuetega laste, puuetega täiskasvanute ja nende pereliikmete esimene kokkusaamine on neljapäeval, 2. novembril 2000.a. kell 10.00 Roiu Raamatukogus.

Informatsioon tel. 490130

Meeldiva kohtumiseni!

Maie Otsa
tervishoiu- ja
sotsiaalosakonna juhataja

Mõtteid koolielust

Tuntud ütlemine "kool on maa sool" kõlab ka tänapäeval. Kool on olnud ja jäänud vajalikuks soolaks kogu valla elus vaatamata sellele, et ka "muid maitseaineid" on ridamisi kasutusse tulnud.

Sillaotsa Põhikoolis saavad lapsed käia üheksa koolitalve. Lõpetajatele anname kaasa põhikooli lõputunnistuse. Meie kooli lõputunnistusel on olnud kaalu, meie koolist edasi läinud õpilased on loonud kodukoolile hea maine.

Aastaid oleme me jälginud oma lõpetajate edasist käekäiku. See, et noor inimene leiaks enesele rakendust, on viimastel aastatel üha olulisemaks saanud. Ja me oleme rahul oma lõpetajate edasise käekäiguga. Meie koolis edukad õpilased on edukad mujalgi. Ja mis kõige olulisem - kõik meie õpilased on leidnud enesele võimetele vastavad koolid - kes jätkab keskkoolis, kes kutsekoolis. Lõputult oma rada otsima, saatuse hoolde, pole jäänud kedagi. Siinkohal oleks sobiv märkida, et kool korraldab järgmise, 2001. aasta sügisel Sillaotsa kooli vilistlaste ja töötajate kokkutuleku, et tähistada Haaslava hariduselu 235. aastapäeva.

Tänavu jätkab meie kooli 9. klassis põhihariduse omandamist viis klassikursust kordavat noort inimest. Tuleb tunnustada nende sügisesi püüdlusi, mis arvatavasti viivad korraliku hinnetereani lõputunnistusel. Seejärel, nüüd juba paremate hinnetega tunnistusel, ootab neid ees soovitud kutsekool. Selleni on aga veel pikk tee käia ja käealöömise meeolud on kerged tulema.

Sillaotsa kool on Haaslava vallas ainuke. Tuntav on olnud vallapoolne toetus koolile. Murelikuks teeb aga järgmine aasta, kui ümberkorralduste tõttu antakse valdade kanda õpetajate töötasud. Arvutused näitavad, et kokkuvõttes minnakse "uueendustena" valla tagasihoidliku rahakoti kallale. Saame aru, et vallavalitsus seatakse järgmise aasta eelarvet planeerides veelgi keerulisemasse olukorda. Kui vallas on elujõuline kool, toetab selle tegevus kindlasti ka muude elualade käekäiku. Kui rutakate haldus- ja haridusreformide käigus peaks kooli tabama kokkuhoiust ajendatud muudatused, mis on vastuolus koolilapse vajaduste ja perede heaoluga, järgnevad paratamatult ka piirkonna teistele elualadele keerulised ajad.

Mis on koolis kõige raskem? Kõige raskem on õpetada mõtlema. Ja veel raskem on õpetada seal edasi mõtlema. Lapses huvi äratamine on õpetaja

põhiülesanne. Kui laps kodus meenutab koolis õpitut, kasutab iseseisvalt koolis omandatud või kui lapsed räägivad omavahel mõnest õppeainest, siis võiks juba arvata, et see või teine õpetaja teeb oma tööd korralikult. Laiemas mõttes on lapses huvi äratamine ka vanema ülesanne. Kultuurne keskkond on lapsele väga arendav. Hea on kui vanemad uurivad, loevad, arutlevad koos sõpradega ja osalevad kultuurisündmustel ning jagavad oma aega ka lapsega. Eeskuju on nakkav.

Mis veel on raske? Raske on usalduse loomine õpilase ja õpetaja vahel. Tavaliselt õpilane soovib õpetajast aru saada ja ennustada tema tegevust. Õpilane soovib, et õpetajal oleksid oma kindlad seisukohad, kindlad nõudmised, oma suhtlemisstiil, tubli annus huumorimeelt ja et ta "muidu oleks mõistlik inimene." Õpetaja võib olla range õppetöös, kuid kindlasti peaks karmi koore all hõõguma soe süda.

Siintoodud käsitlus õpetajale vajalikest omadustest ei kuulu kindlasti ammendavate käsitluste hulka. Õpetaja on nagu näitleja - iga päev, iga tund laval kümnete hindavate pilkude all. Näitlev lavastaja. Olla pidevalt hinnatav ja samas ise olla hindaja rollis. See on ju selgelt stressisituatsioon! Peab olema tugev inimene, et tervis ka aastate pärast tõrkuma ei hakkaks. Hea lugeja, kas Sina soovid töötada õpetajana? Erinevalt praegu töötavatest õpetajatest ei pea Sa kohe vastama.

Koolielu on pingeline ja mitmegi õpilase edasine saatus tihtilugu murettekitav. Murede seas oskame me näha ka koolielu päikeselisemat poolt. Heameel on kohtuda kooli vilistlastega, kes koolid läbikäinutena on võitnud tunnustust muudes valdkondades. Meie kooli õpilased on kohtunud vilistlase, tunnustatud politseiniku, meie valla konstaabli Ivar Dubolazoviga, parimaks Kuperjanovi pataljoni sõduriks valitud Kaupo Janseniga ja parima pagari tiitliga pärjatud Marko Vestmanniga. Taolisi kohtumisi loodame koolis korraldada edaspidigi.

Tunneme heameelt selle üle, et Sillaotsa kooli õpilasürituste kaudu on kasvanud välja mitmedki suuremad üritused. Nii on kooliüritustest välja kasvanud näiteks igasügisene orienteerumisevõistlus ja uue hoo sai sisse jüriööjooks tõrvikutega. Kooliseinte vahelt on jõudnud Kurepalu seltsimajja igakevadine kontsert saabuva emadepäeva tähistamiseks ja suur jõulukontsert. Kooliruumid "puhkevad aegajalt

justkui õide" rohketest väljapanekutest ja kaunistustest. Jätuks vaid silmapaare, et seda kõike hinnata. Siinjuures võiks kõige enam esile tõsta kooli aednik Reet Hüssoni ja kunstiõpetaja Pille Ilvese läbimõeldud teostused. Sillaotsa koolil on ilus ümbrus. Julgen väita, et see on kõige paremini hooldatud ümbrusega koole Tartumaal. Ja kuidas tohibki see teisiti olla kui meie lähiümbruses asuvad mitmedki kaunid kodud.

Meie koolil on raske võistelda keskkoolide võimaluste ja saavutustega. Keskkoolide suurem õpilaste arv ja avaramad huvitegevuse võimalused jätavad põhikoolid varju. Seda enam peab tunnustama meie tütarlaste meeldivaid esinemisi muusikaõpetaja Egle Pöder juhendamisel ja õpilaste südi esinemist laulukonkursil Tartus ja Laevas. Käesoleva aasta kevadel Luunjas toimunud lastelaulupäeval oli meie kooli koor üks kahest põhikooli koorist, kes esindatud keskkoolide seas oli. Pärast mõne aasta taha jäänud esikohta tantsuansambli konkursil on meie õpilaste tantsukavad leidnud žürii poolt ära märkimist. Põnevat laagrielu, kasulikke teadmisi, huvitavaid kohtumisi ja uusi sõpru leiavad meie kooli õpilased kodutütarde ja noorkotkaste üritustel (juhendaja õp. Annika Tõnurist ja Taivo Kirm). Aastaid saavutavad meie õpilased õpetaja Sirje Esko juhendamisel silmapaistvaid kohti inglise keele konkurssidel. Tunnustust pälvis meie edu bioloogiaolümpiaadil ja normiks on saamas meie õpilaste edu spordivõistlustel (juhendab õp. Kaja Tamm). Auhinnalised kohad tuuakse ära jalgpallivõistlustelt, kus alistatakse keskkoolide võistkondi.

Vaatamata koolilaste arvu pidevale langusele Eestis, on maakoolide õpilaste arv, vastupidi, on hakanud kasvama. Kuna meie valda on viimasel ajal juurde tulnud uusi peresid, on ka meie kooli õpilaste arv püsinud stabiilsena ja sel aastal isegi mõnevõrra suurenenud. See teeb rõõmu, sest kui on lapsi, siis on õpetajatel "tööd ja leiba."

Heameelt teeb see, et üha rohkem lapsevanemaid osaleb oma lapse klassi käekäigu arutamisel. Mõistetakse, et oma lapse edukus ja areng kooli seinte vahel sõltub paljuski sellest, milline on last ümbritsev õhkkond. Koolis ja lastega toimuvat ei mõista aga need, kes kooli tegemistest ei tea või ei suuda neid enese jaoks lahti mõtestada. Arusaamatused kodu ja kooli vahel hakkavad idanema kohe kui klassijuhataja ja vanemad üksteisega läbi ei käi. Loomulikult serveerib laps koolis toimunut

eelkõige oma huvides või vanemate ootusi ette teades. Sellel õppeaastal on aga juba võimalik ridamisi näiteid tuua selle kohta, kuidas klassijuhatajate poolt korraldatud klassikoosolekud on leidnud rohkem osavõttu.

Kutsun austatud vanemaid ühinema koostööle õpetajaga. Tulge kooli! Meil on niipalju ühist, sest me mõtleme tuleviku peale. Tehkem seda siis üheskoos.

Järgnevalt esitan valiku kooli ürituste kalenderplaani lähikuudel.

Ain Esko
direktor

	23.-29. 10	Sügisene koolivaheaeg
T	31.10.	Halloweeni üritused
K	02.11.	Hingede päeva üritused
	06. - 10.11.	Töö ja kunstiõpetuse nädal noorematele õpilastele "Meie isad, vanaisad" (voldime, joonistame, meisterdame isade, vanaisade tegemisi) algklassid
	06. - 10.11.	Poiste nädal, näitus - Meie meeste hobid, (poiste käsitöö näitus koolis, Kurepalus) vanematele õpilastele
P	12.11. kell 14.00	Isadepäeva üritus Kurepalus (kontsert, võistlused, meisterdamine)
E	16.11.	Sillaotsa kooliraamatukogu 100-aastane, üritused koolis ja Roiul
R	24.11.	Kadripäev maskiball (endavalmistatud näokatete karneval) algklassidele
E	04.12..	Esimene advent, hommikukontsert.
E	11.12.	Teine advent, hommikukontsert.
		Klasside kaunistamine. Jõulupeoks valmistumine.
E	18.12.	Kolmas advent, hommikukontsert.
R	22.12.	Jõulupidu Kurepalus.
		Koolivaheaeg 23.12.2000 - 07.01.2001
E	08.01.	Algab koolinädal

Märkus. Klassiürituste ja - koosolekute ajad teatatakse õpilaspäeviku kaudu.

Meie kooli direktor sai Ignatsi Jaagu medali

1989.a. veebruaris loodi B. G. Forseliuse Selts. Ka Sillaotsa kool kuulub Seltsi asutajaliikmete hulka ja asutajaliikmeteks on õpetajad Maret Roio, Sale-Liia Janneste ja Ain Esko.

Seltsi tegevusvaldkondadesse kuuluvad Eesti kooli ajaloo uurimine, kodu-uurimuslike tööde toetamine, "kool tänapäeval" seonduvad probleemid ja haridusuuenduslik tegevus. Seltsi tegevusest lähemalt saab lugeda Seltsi väljaandest "Sõnumid." Selts on võtnud südameasjaks haridustegelaste tunnustamise.

B. G. Forselius oli mees, kes asutas 1684. aastal Tartu Ropka mõisas (praeguse E-kaubamaja ees oleval platsil mälestuskivi) Eestis esimese eesti soost koolmeistrite õpetamise kooli nn B. G. Forseliuse Seminari. Õppeaeg oli koolis 2 aastat, kokku tegutses kool 4 aastat. Seal õppis umbes 160 noormeest, nendest 50 sai täieliku koolmeistri hariduse.

1686. aastal sõitis B.G. Forselius Stockholmi kaasa, Ignatsi Jaak ja Pakri Hansu poeg Jüri. Reisi eesmärgiks oli näidata, et maarahvas on õppimisvõimeline. Noormeeste oskused äratasid kuningakojas tähelepanu ja nende tubliduse märgiks andnud kuningas Karl XI Ignatsi Jaagu jutu järgi "oma käega kummalegi poisile kuldtkati."

Seltsi asutamisaastal said Ignatsi Jaagu medali laureaateks õp. Maret Roio ja kauaaegne Sillaotsa kooli direktor Johannes Loost. Käesoleval aastal anti J. Loostile tema 70 sünnipäeva puhul üle Seltsi aukiri.

Meie kooli direktor Ain Esko on koolijuhina ametit pidanud kokku 15 aastat, neist 12 Sillaotsal. Ta on koostanud (koostöös kodu-uuriija Ilmar Voltriga) Haaslava valla hariduselu kroonika ja jätkab seda tööd. Arvestades meie direktori pikaajalist tegevust koolijuhina ja kooliajaloo uurijana autasustas B.G. Forseliuse Seltsi juhatus teenete eest Ignatsi Jaagu medaliga Sillaotsa Põhikooli direktorit Ain Esko. Medal anti kätte 14. oktoobril Ida-Virumaal Illuka mõisahoones, praeguses koolis toimunud Seltsi aastakoosolekul.

Sillaotsa kooli õpetajad

Kes oktoobrikuus on sündinud...

1	Veera Ahtijainen Maiga Peri Jaan Undrits	1929 1936 1937	Roiu Ignase Kurepalu
3	Eduard Sakh	1932	Mõra
4	Elsa Meinhard	1931	Ignase
5	Vello Soome Helga Zirk	1926 1927	Metsanurga Roiu
6	Heljo-Johanna Anko	1933	Aardla
7	Kuzma Derjabin Jaan Laur	1935 1937	Uniküla Koke
8	Vaike-Vilhelmine Randoja	1929	Tõõraste
9	Maria Gubar	1924	Ignase
12	Esta Kõiv	1938	Kriimani
15	Tamara Kobjaševa	1938	Roiu
16	Endel Undrits	1933	Kurepalu

	Väino Kerge	1935	Kriimani
18	Aino Kiin Anna Lempi Rõtsä	1914 1919	Haaslava Ignase
19	Aleksei Tarajev Elmar Vares	1931 1934	Roiu Kriimani
20	Aleksandra Vahva	1921	Kriimani
25	Sirje-Reet Sulb	1935	Mõra
26	Aino Laja Heino Ojalaid	1936 1936	Ignase Paluküla
27	Asta Soolepp	1929	Haaslava
28	Alviine Kenk Elmar Kopli	1924 1929	Roiu Tõõraste
30	Palageja Saks	1930	Kõivuküla
31	Arkadi Raud	1939	Roiu

Palju õnne !

Kultuurikalender

November 2000

- 8. november kell 14.30 – Eesti Riiklik Nukuteater Priiuse Seltsimajas "Tõntsa-täntsa" (lugu karupojast, kes läheb terveks päevaks rändama ja leiab palju sõpru). Pilet 15 krooni.
- 12. november kell 16.00 Priiuse Seltsimajas isadepäeva kontsert. Esinevad Roiu lasteaija ja Sillaotsa Põhikooli lapsed. Ühised mängud ja tantsud.
- 25. november kell 20.00 Kadripäevapidu Priiuse Seltsimajas.

Lipupäevad novembris:

- 12 november   isadepäev
16. november   taassünnipäev
18. november   Läti Vabariigi väljakuulutamise päev

Sportlik perepäev Vooremäel

Vaatamata pilvisele ja sompus ilmale sai 7. oktoobril teoks iga-aastane sportlik perepäev. Tegevust jätkus nii suurtele kui väikestele. Orienteerumisklubi "Ilves" abil mahamärgitud rajale läks jooksma 10 võistkonda. Poisid said osavust ja kiirust näidata jalgratta krossirajal ja jalgratta aeglussõidus. Kõige väiksematele oli maha märgitud 30 m jooksurada, mille läbimisel kõik osavõtjad said šokolaaditahvli.

Nii lapsi kui ka suuri inimesi lõbustas oma hobustega Urmas Saks Luunjast. Kõik soovijad said proovile panna oma ratsutamisoskuse, mida ka väga aktiivselt tehti. Ka sai vaadata sportlaste esinemist. Huvilistele demonstreeriti veel vastostetud hobuste treilerit, mis teeb hobuste transpordi lihtsaks ja mugavaks.

Paremad sportlikud saavutused:

Orienteerumine.

Täiskasvanute arvestuses	I koht	Isoveri võistkond
	II koht	Mäksa vald
Noormeeste arvestuses	I koht	Kristjan Jansen Erki Lilo
	II koht	Maidu Saar Antti Arujõe
	III koht	Mikk Annamaa Kristjan Kirm

Tütarlaste arvestuses

I koht	Katrin Lilo Liisi Arujõe Maigi Saar
II koht	Liisi Savolainen Evelin Ziugmann Maarja Prentsel

Jalgrattakross

I koht	Maario Lõuna
II koht	Siim Roosvald
III koht	Karl Pleksner

Jalgratta aeglussõit

I koht	Siim Roosvald
II koht	Maario Lõuna
III koht	Margus Jansen

Suur tänu ürituse sponsoritele Lauri Roosiorule, Avo Samarütlile ja Heldur Petersonile, kelle firmade kaasabil saime autasustada kõiki osavõtjaid väikeste meenetega. Palju tänu ka Sillaotsa Põhikooli õpetajale Kaja Tammele, kes aitas võistlusi läbi viia. Samuti tahaks tänada kõiki osavõtjaid, kellele see perepäev mõeldud oli ja korda läks.

Tiina Prentsel

Eelteade ametlike kohanimedede määramise kohta

Kooskõlas *Kohanimeseadusega* ja *Kohanimedede määramise korraga Haaslava vallas* on tehtud ettepanek määrata ametlikeks kohanimedeks

Aardlapalu külas

Kaasiku – Kalmer Grossbergi Tuule kinnistu jagamisel tekkinud maatüki aadressi- ja katastriüksuse nimena;

Kanarbiku – Kalmer Grossbergi Tuule kinnistu jagamisel tekkinud maatüki aadressi- ja katastriüksuse nimena;

Leesika – Kalmer Grossbergi Tuule kinnistu jagamisel tekkinud maatüki aadressi- ja katastriüksuse nimena;

Linnu – Kalmer Grossbergi Tuule kinnistu jagamisel tekkinud maatüki aadressi- ja katastriüksuse nimena;

Ignase külas

Vase - Tarvo Kruuse Villemioja kinnistu jagamisel tekki- va maa katastriüksuse nimena;

Villemireinu - Tarvo Kruuse Villemioja kinnistu jagami- sel tekkiva maa katastriüksuse nimena;

Kurepalu külas

Vanemuise Puhkekodu – Eesti Vabariigi omandisse kuu- luvate hoonete aadressi- ja maa katastriüksuse nimena;

Kõigil, kellel on vastuväiteid toodud nimede ametlikeks kohanimedeks kinnitamise kohta, esitada need vallavalitsusele 30 päeva jooksul käesoleva eelteate aval- damisest.

Elukoha registreerimine

Saabusid valda

Ebe Ritson	Aardla	Keskuse 2-9	Alatskivilt
Indo Jõgi	Aardla	Keskuse 2-9	Alatskivilt
Joosep Tell	Aardla	Keskuse 2-9	Alatskivilt
Liina Ulm	Aardla	Keskuse 2-3	Lihula vallast
Kadri Koppel	Roiu	Oja 8-15	Ülenurmest
Tõnu Rudi	Mõra	Sinilinnu 11	Tartust
Lydia Rudi	Mõra	Sinilinnu 11	Tartust
Merle Laur	Kriimani	Rehemäe	Tartust
Merilin Laur	Kriimani	Rehemäe	Tartust

Lahkusid vallast

Diimar Tarajev	Roiu	Kesktänav 1	Tartusse
----------------	------	-------------	----------

KODUKANDI LOOD XLV

lehekülgi Haaslava valla ajaloost

Noorkotkad ja kodutütred Haaslaval

65 aastat tagasi, oktoobris 1935 asutati Haaslava vallas Sillaotsa koolis noorkotkaste ja kodutütarde rühmad.

Esimeseks suuremaks noorteorganisatsiooniks Ees- tis oli 1917.aastal Tallinnas Anton Õunapuu poolt asutatud skautide organisatsioon, millest kasvas välja Eesti Skautide Liit. Veidi hiljem asutati Eesti Gaidide Malev tütarlastele. 1920. aastal võeti mõlemad ka Ülemaailmse globaalse skau- tide-gaidide organisatsiooni liikmeks.

1919. aastal asutati Ülemaaline Eesti Noorte Ühen- dus, mis koos Ülemaalse Maanoorte Ühendusega liitis enda ümber noori väljaspool kooli ja vanuses üle 18 eluaasta. Maanoorte ühendusel oli oma allorganisatsioon ka Haasla- val.

Kui jätta kõrvale kohalikud lühiajaliselt tegutsenud väikesed seltsid ja ühingud ja kõikvõimalikud noortesekt- sioonid, siis tegutses Eestis kümnekond suuremat üleriigilist noorteorganisatsiooni. Tähtsamatest võiks märkida Noorte

Meeste Kristlikku Ühingut ja Noorte Naiste Kristlikku Ühin- gut.

1928. aasta kevadel otsustas Kaitseliidu Vanemate- kogu luua Kaitseliidu ja Naiskodukaitse juurde oma noorte- organisatsioonid – noorkotkad ja kodutütred. Otsuse tingis vajadus kaasata aktiivsesse tegevusse enamik Eesti noori. Eriti peeti silmas maanoori ja vaesematest ühiskonnakihtidest pärit noori, sest skautide ja gaidide malevad koosnesid ees- kätt jõukamate linnaperede lastest. Ka leiti, et noorteorgani- satsioonides peaks rohkem tegelema isamaalise kasvatusesega.

Samas ei ole õige pidada noorkotkaid ja kodutütredid skautide-gaidide konkurentideks. Välismaal esinesid noor- kotkaste ja skautide organisatsioonid ühise nime all *Estonian Boy-Scout Union* ja registreeriti sellisena ka maailma- organisatsiooni liikmeks. Samal alusel ühendati ka tütarlaste organisatsioonid.

Noorteorganisatsioonidel oli ühine peavanem Kindral J. Laidoner.

Noorkotkaste põhimäärus kinnitati 27. mail 1930, kodutütarde oma 19. jaanuaril 1932. 1940. aastal kuulus mõlemasse organisatsiooni kokku 43000 poissi ja tüdrukut.

Vanuse järgi nimetati 8–13 aastaseid poisse noorhaugasteks, samaealisi tüdrukuid – hellakesteks. Alates 12 eluaastast võis noor saada vastavate katsete sooritamise järel noorkotkaks või kodutütreks, jäädes organisatsiooni aktiivseks liikmeks täiskasvanuks saamiseni.

Organisatsioonide eesmärgiks seati noorte igakülgset arendamist. Noorkotkad ja kodutütred pidid edendama rahvustunde tõusu, isamaalisust, seaduste austamist ja ühiskondlikku distsipliini, praktiliste oskuste levikut, kultuuri, looduskaitset, tervishoidu, ühiskonna vara kaitset ja inimeste turvatunnet, lugupidavat suhtumist vanematesse inimestesse jne. Noorkotkaste üksustes taheti sisse viia riigikaitseõpetus, et noormehe kaitseväge teenima minnes juba mõningase ettevalmistuse oleksid saanud.

Eialgu edenes noorkotkaste ja kodutütarde organiseerimine vaevaliselt. 1929/33. aastate suur majanduskriis andis ennast tunda kõigil elualadel. Kiratsesid ka skaudidgaidid ning teised organisatsioonid. 1934. aastal koostati Eestis riiklik programm noorsoo organiseerimiseks.

Tsiteerime 14. märtsi 1935 *Postimeest*:

Haridus-sotsiaalministeerium on kõikidele koolijuhatajatele ja õpetajatele teinud korralduse selle kohta, kuidas korraldada koolides noorte organiseerimist.

Koolijuhatajad ja õpetajad peavad soodustama skautide, gaidide, noorkotkaste ja kodutütarde rühmade või salkade tegevust koolis. Koolides, kus sellised rakukesed veel puuduvad, võtavad koolijuhatajad koos õpetajatega algatuse enda peale. Sealjuures ei tohi ühe sarnase organisatsiooni olemasolu olla takistuseks teise organisatsiooni loomisele. Õpetajatel ja koolijuhatajatel tuleb kanda selle eest hoolt, et tähendatud rühmade tegevus toimuks organi-

Fotod Sillaotsa ja Tuigo noorkotkastest ja nende juhtidest on tehtud 1937.a. su-

seeritult, korralikult ja oleks soodsaks teguriks noorsoo kasvatusel.

Otse loomulikult võtsid nüüd asja eestvedamise enda peale meie valla koolide – Sillaotsa ja Tuigo koolijuhid ja õpetajad. Noorkotkaste rühmad asutati Sillaotsal 17. oktoobril 1935. Asutamiskuupäevade järgi loodi Sillaotsa rühmad veidi varem kui Tuigos. tegelikult saatis Tuigo kool avalduse Noorkotkaste Tartu Maleva staapi juba 1935. aasta aprillis, kuid intensiivse kevadise õppetöö tõttu ei saanud rühma organiseerida. Naabervallas Vana-Kuustes asutati Sipe kooli juurde noorkotkaste rühm 4. jaanuaril 1933.

Noorkotkaste rühmad hakkasid tegutsema Kaitseliidu Haaslava Kompanii juures.

Sillaotsa noorkotkaste juhtideks nimetati: Vanakotkas – koolijuhataja Ferdinand Parson, kotkas – Eduard Prüüs, abikotkas – õpetaja Juhan Lõhmus. Millegipärast olid Tuigos enamus noorkotkasteks astuda soovijaist nooremate klasside õpilased, seepärast loodi seal Haukapere. Juhtideks määrati: vanahaugas – koolijuhataja Aksel Rüütli, haugas – õpetaja Leopold Jerkavits.

Noorkotkaste tegevusest väärivad äramärkimist:

- 30. juunist kuni 6. juulini 1936 osaleti Elvas Tartumaa Noorkotkaste Maleva I üldlaagris, kus staabi liikmeks oli Sillaotsa abikotkas Juhan Lõhmus.
  - 1937. aasta suvel korraldas Sillaotsa rühm Eduard Prüüsi juhtimisel Kondi talu maal 3-päevase õppe-laagri.
  - 22. mail 1938 osaleti noorkotkaste Kambja malevkonna noortepäeval.
  - 1938. aasta suvel ja sügisel korjati vanarauda *Allveelaevastiku Sihtkapitalile*, et Eesti merevägi saaks endale osta allveelaevasid osta.
  - 28. juunist 3. juulini 1939 osaleti Elvas II Tartumaa Noorkotkaste Maleva üldlaagris, kus laagripealikuks oli Sillaotsa kotkas Juhan Lõhmus.
  - 13. augustil 1939 osaleti ühiselt koos kodutütardega Kurepalus Ees-

ti Vabadussõjas langenute mälestussamba nurgakivi pa-
nekul.

- Veel osaleti Eesti Vabariigi aastapäevade, võidupüha ja Tartu rahu aastapäeva tähistamistel. Kord kuus korraldati õppepäevi.

Sillaotsa noorkotkaste rühma kotkaks oli kuni 10. veebruarini 1938 Eduard Prütis, edasi kuni 1940. aasta suveni Juhan Lõhmus. Abikotkaks oli esialgu J. Lõhmus, alates 1938. aasta veebruarist Julius Ivane. Liikmete arv oli 1935–1940 12–15 poisi piires. Rühma lippuriks oli 1937/1939 Aksel Pruks ja 1939/1940 Gustav Ratassepp, signalistiks oli 1936/1939 Arnold Käärst. Noorkotkaks olid veel Osvald Soe, Johannes Kliim, Leo Kilk, Heino Laane, Ilmar Käärst, Lembit Pruuler, Ants Veder, Karl Meinhard, Aleksander Ratassepp, Karl Manglus, Heino Lepik, Olev Toom, Johannes Meinhard, Jakob Saks ja Heino Kaik.

Tuigo haukapere nimetati noorkotkaste rühmaks 20. novembril 1939. Kotkaks oli Leopold Jerkavits, abikotkaks H. Soodla. Lippuriks oli 1937/1939 Harri Kõrvel ja 1939/1940 Jaan Lilla. Noorkotkaid on teada veel Ants Soe, A. Reinot, Ants Silm, Harald Silm, Evald Pastel.

Sillaotsa noorkotkastel olid sinised ja Tuigo noorkotkastel oranžid kaelarätikud.

1932/1940 oli noorkotkaste Tartumaa maleva pealikuks Haaslava vallas sündinud Herbert Treial. Sama maleva abivanem oli aga 1908/1909 Sillaotsa koolijuhatajana töötanud Gustav Reial.

Kodutütarde rühmad asutati Sillaotsal 23. oktoobril 1935 ja Tuigos 5. veebruaril 1936. Nad allusid Naiskodukaitses Haaslava jaoskonnale.

Kodutütarde tähtsamad tegemised olid:

- Osalemine 1936/1940 kodukaunistamisaktsioonis – hooldati koolimajade ümbrusi ja kooliaedu. 1939. a. suvel tehti korda Reola lahinguväljale püstitatud mälestusmärgi ümbrus ja istutati sinna lilli.
- 1937 asutas Linda Maranik Sillaotsa koolis kodutütarde tantsurühma, kes esines sama aasta võidupühal Kurepaalus tantsudega.
- 2.–6. juulini 1937 osaleti Elvas Tartumaa ringkonna kodutütarde I õppelaagris.
- Jaanipäevadel toimusid vallamaja juures kodutütarde pidulikud koosviibimised, osaleti Eesti Vabariigi aastapäeva ja võidupüha üritustel, ühiselt tähistati emadepäeva.
- Kord kuus korraldati koondusi või mitmesuguseid kursusi – toiduvalmistamine, käsitöö, majapidamistarkused, esmaabi jne.

1939. a. 24. veebruaril anti kodutütarde vanema poolt I järgu hoolsuspaal Helene Roosaarele ja II järgu hoolsuspaal Aino Uudelile ja Aino Groosbergile (kõik Tuigo rühmast).

6.–10. juunini 1939 korraldas kodutütarde Tartumaa ringkond rühmajuhittele õppelaagri, kus laagrijuhiks oli Linda Undrits ja rühmajuhi tunnistuse said Endla Lamp ja Laine Sula (kõik Tuigo rühmast). 1940. a. 24. veebruaril an-

netas kodutütarde vanem I järgu hoolsuspaela Aliide Vasele Sillaotsalt.

Sillaotsa kodutütarde rühmavanemaks oli 1935. a. oktoobrist 1937. a. novembrini ja 1938. a. novembrist 1940. a. juunini Linda Maranik, 1937/38 Benita Kurm, abivanemaks oli Adele Ilves. Kodutütardeks olid: Linda Saks, Helene Ratassepp, Helmi Kivila, Olga Pullerits, Hilja Toom, Leida Toom, Elga Pastel, Elisabeth Link, Vaida Lilla, Linda Põlluste, Rosilda Maasing, Niina Visser, Vaike Kolina.

Tuigo kodutütarde rühmavanemaks oli 1936. a. veebruarist novembrini Magda Ivask ja 1936. a. novembrist 1940. a. juunini Linda Undrits. Abivanemaks oli 1936–1938 Adele Koorits ja 1938–1940 Endla Lamp. Kodutütardeks olid: Vaike Sepp, Öie Reeben, Endla Kilk, Linda Taavita, Silvia Vahi, Karin Sild, Laine Silm, Helju Silm, Laine Roosaare, Helga Uibopuu, Miralda Timusk, Hilda Ivane.

1940. a. 24. veebruaril annetas Kaitseliidu Keskjuhatus Tuigo kodutütarde juhile Linda Undritsale Valgeristi III jär-
gu risti.

Tuigo kodutütardest on teada, et 1940. a. juunikuu lõpu-
päevil, kui organisatsioon oli keelatud ja laiali saadetud, korraldasid nad Karu talu õuel viimase ühise koonduse, kus ka ühiselt pilti tehti.

Teatavasti oli Nõukogude ajal üheks vaikivaks okupatsiooni vastu võitlemise või vähemalt rahulolematuse väljendiks Eesti rahvuslike tegelaste haudadele või mälestusmärkidele lillede viimine ja küünalde süütamine. Tartumaal olid sellele traditsioonile alusepanijaks kodutütred, kes 24. veebruaril 1941 viisid Julius Kuperjanovi hauale Tartu Maarja kalmistul lilli ja süütasid seal küünlad. See nõudis väga suurt julgust ja mehisust, sest tollal võis see samm kaasa tuua kui just mitte mahalaskmise, siis Siberisse sõidu kindlasti.

Võibolla elavad mõned tollasest sündmusest osavõtjad veel meie seas. Kui nii, siis oleks küll viimane aeg endast teada anda, et see väärikas ja julge tegu Eesti ajaloos oma kohale panna. Lugupidamise on nad kindlasti ära teeninud.

Uuesti taastati noorkotkaste ja kodutütarde organisatsioonid Eestis 1992. aasta alguses. Sillaotsa koolis loodi rühmad 1996. a. kevadel huvijuhi Leelo Kүүni (hilisem Tartu kodutütarde ringkonnajuht) poolt. Meie õpilased on osa võtnud Tartu noorkotkaste ja kodutütarde suvelaagritest Kaiul 1997, Annimatsil 1998, Elvas 1999 ja Trepimäel 2000. a. Sillaotsa koolis on toimunud noorkotkaste ja kodutütarde aktiivilaagrid 1996. ja 2000. aastail.

Meie kooli endine õpetaja ja noorkotkaste ning kodutütarde juht Kaie Käär on praegu kodutütarde Alutaguse ringkonna vanem.

Praegu on Sillaotsa koolis umbes 25 noorkotkast ja kodutütart, kelle juhtideks on Annika Tõnurist ja Taivo Kirm.

Lõpetuseks tahan tänada Leida Zoobert, Aniina Härmi, Linda Reinholdi ja Karl Meinhardi, kes oma mälestustega selle loo kirjutamisel abiks olid ja vabandada nende endiste noorkotkaste ja kodutütarde ees, kelle nimed sellest kirjatükist ebaõiglaselt välja on jäänud.

Taivo Kirm

ÕIGUSAKTID

Haaslava Vallavolikogu otsus

Kurepalu

28.09.2000

nr 33

Volikogu asendusliikmele volituste andmine

Kooskõlas *Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse* (RT I 1993, 37, 558; 1999, 82, 755) paragrahvi 18 lõike 1 punktiga 3 ja paragrahvi 20 lõigetega 1 ja 3 ning võttes aluseks Haaslava vallasekretäri teate 28.08.2000 ja Haaslava valla valimiskomisjoni 21.10.1999 otsuse nr 4 Haaslava Vallavolikogu asendusliikmete registreerimise kohta

Haaslava Vallavolikogu otsustab:

1. Seoses volikogu liikme **Roomer Tarajev** väljalangemisega Eesti hääleõiguslike kodanike riiklikust registrist Haaslava vallas lugeda tema volitused Haaslava Vallavolikogu liikmena ennetähtaegselt lõppenuks ning anda volitused Haaslava Vallavolikogu asendusliikmele **Lauri Roosior**g.
2. Käesolev otsus jõustub vastuvõtmisel.

Avo Samarüütel

Volikogu esimees

Haaslava Vallavolikogu määrus

Kurepalu

28.09.2000

nr 17

Hüvituse maksmine volikogu liikmetele

Kooskõlas *Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse* (RT I 1993, 37, 558; 1999, 82, 755; 2000, 51, 322) paragrahvi 22 lõike 1 punktiga 22

Haaslava Vallavolikogu määrab:

1. Maksta Haaslava Vallavolikogu liikmetele, välja arvatud palgaline vallavolikogu esimees, volikogu ülesannete täitmiseks tehtud kulutuste ja volikogu istungitest ning komisjonide koosolekutest osavõtu eest volikogu esimehe või komisjoni esimehe ettepanekul hüvitust 338 krooni iga volikogu istungi või komisjoni koosoleku toimumise päeva eest.
2. Tunnistada kehtetuks Haaslava Vallavolikogu 25.04.1996 määrus nr 26/5.
3. Määrus avalikustatakse Haaslava vallamajas ja Roiu Raamatukogus 29. septembril 2000 ning jõustub 2. oktoobril 2000.

Avo Samarüütel

Volikogu esimees

Mälestame lahkunuid

Antonina Fedotova
22.03.1916 - 04.10.2000
Ignase